

Drept Umanitar International

În urma ratificării Convențiilor de la Geneva din 12 august 1949 și a Protocoloanelor Aditionale din anul 1977, statul român și-a asumat obligația de a face cunoscute prevederile acestor documente internaționale care alcătuiesc Dreptul Internațional Umanitar și care consacra drepturile militarilor răniți, prizonierilor și populației civile pe timp de conflict armat.

Dreptul internațional umanitar alcătuiește o parte importantă a dreptului internațional public și cuprinde acele reguli care, în timp de conflict armat, sunt destinate să protejeze persoanele care nu iau sau nu mai iau parte la ostilități și să limiteze mijloacele și metodele de război folosite.

Mai exact, ceea ce CICR înțelege prin drept internațional umanitar aplicabil în conflictele armate este ansamblul de reguli internaționale, izvorate din tratate sau cutumă, care sunt special destinate rezolvării problemelor de natură umanitară rezultate direct dintr-un conflict armat, fie de natură internațională, fie de natură neinternațională; din rațiuni umanitare, aceste reguli restrâng dreptul părților la conflict de a utiliza mijloace și metode de război la liberă lor alegere și protejează persoanele și bunurile afectate sau care ar putea fi afectate de conflict.

Dreptul internațional umanitar (DIU) – cunoscut și sub denumirea de drept al conflictelor armate sau drept al războiului – are două ramuri separate:

- Dreptul de la Geneva sau dreptul umanitar propriu-zis, care este destinat să protejeze personalul militar care nu ia sau nu mai ia parte la lupte și persoanele care nu sunt implicate în mod activ în ostilități, mai ales civilii;
- Dreptul de la Haga sau dreptul războiului, care stabilește care sunt drepturile și obligațiile beligeranților în desfășurarea operațiunilor militare și impune limite pentru mijloacele de război a inamicului.

Cu toate acestea, aceste ramuri ale DIU nu sunt complet separate, deoarece efectul unora dintre regulile dreptului de la Haga este de a proteja victimele conflictului, în timp ce efectul unora dintre regulile dreptului de la Geneva este de a limita acțiunile pe care beligeranții le pot întreprinde pe durata ostilităților. Odată cu adoptarea Protocoloanelor Aditionale din 1977, care îmbină ambele ramuri ale DIU, această distincție a păstrat doar o valoare istorică și didactică.

Principiile și regulile esențiale ale dreptului umanitar

Dreptul umanitar se bazează pe distincția dintre combatanți și necombatanți și dintre bunurile civile și obiectivele militare.

Umanitatea și necesitatea militară, nevoia de a păstra echilibrul dintre imperativele umanității, pe de o parte, și necesitățile militare și de securitate, pe de altă parte.

Prevenirea suferintei inutile. Dreptul partilor implicate in conflict de a alege metodele si mijloacele de razboi nu este nelimitat, iar beligerantii nu au voie sa provoace suferinta si distrugere depasind proportia impusa de scopul razboiului, care consta in slabirea sau distrugerea potentialului militar al inamicului.

Proportionalitatea urmareste realizarea unui echilibru intre doua interese divergente, unul impus de considerentele necesitatii militare si celalalt de cerintele umanitatii, conform carora drepturile si interdictiile nu sunt niciodata absolute.

REGULI ESENTIALE

CICR a formulat sapte reguli care sintetizeaza esenta dreptului international umanitar. Ele nu au autoritatea unui instrument juridic international si, in nici un caz, nu sunt destinate sa inlocuiasca tratatele aflate in vigoare.

1. Persoanele care nu iau sau nu mai iau parte la ostilitati au dreptul de a le fi respectate viata si integritatea fizica si psihica. Asemenea persoane trebuie, in orice imprejurari, sa fie protejate si tratate cu umanitate, fara nici o distinctie defavorabila, oricare ar fi aceasta.
2. Este interzisa uciderea sau ranirea unui adversar care se preda sau care nu mai poate lua parte la lupta.
3. Bolnavii si ranitii trebuie sa fie adunati si ingrijiti de catre acea parte la conflict care ii are in puterea sa. Personalul medical, cladirile, transporturile si echipamentele medicale trebuie sa fie crutate. Crucea rosie sau semiluna rosie pe fond alb este semnul care protejeaza asemenea bunuri sau persoane si ele trebuie sa fie respectate.
4. Combatantii capturati si civilii care se gasesc sub autoritatea partii adverse au dreptul de a le fi respectate viata, demnitatea, drepturile personale si convingerile politice, religioase sau de alta natura. Ei trebuie sa fie protejati impotriva actelor de violenta sau de razbunare. Ei au dreptul de a schimba vesti cu familiile lor si de a primi ajutor.
5. Orice persoana trebuie sa se bucure de garantiile judiciare fundamentale si nimeni nu poate fi tras la raspundere pentru un act pe care nu l-a comis. Nimeni nu poate fi supus torturii fizice sau psihice, pedepselor sau altor tratamente corporale degradante.
6. Nici una dintre partile implicate in conflict sau membrii fortelor lor armate nu au un drept nelimitat de a alege mijloacele sau metodele de razboi. Este interzisa folosirea armelor sau a metodelor de razboi care pot cauza pierderi inutile sau suferinta excesiva.
7. Partile implicate in conflict trebuie sa faca in permanenta distinctie intre populatia civila si combatanti, astfel incat sa crute populatia si proprietatea civile. Nici populatia civila, in ansamblul sau, si nici civilii, luati separat, nu pot fi atacati. Atacurile trebuie sa fie indreptate doar impotriva obiectivelor militare.